

Lääne-Virumaa Väike-Maarja vald

Emumäe riigimetsa metsatööde plaani 2024-2033 projekt

Koostaja: Andres Lavrenov

11. oktoober 2023

Sisukord

I Ülevaade Emumäe lähiümbruse riigimetsast	3
II Üldised põhimõtted riigimetsade majandamisel	7
III Metsade majandamise plaan Emumäe riigimetsades aastatel 2024–2033	8
IV Mõisted	15

Hea lugeja!

Mets on Eesti rikkus. Meile kõigile on oluline, et meie metsad oleks elujõulised, erinevas vanuses, mitmekesised ja terved. Selline seisund saavutatakse metsa kasvatades, kasutades, uuendades ja kaitstes. Nõnda tagame, et igal järgmisel põlvkonnal on samaväärselt meiega noort metsa, keskealist metsa ja raieküset metsa ning võimalus kasutada nende metsadega kaasnevaid hüvesid. Erinevas vanuses mets on vajalik ka ökoloogilise mitmekesisuse tagamiseks, sest eri liigid vajavad erinevaid tingimusi ja elupaiku.

Enamik Eesti metsadest on poollooduslikud, inimene on need kunagi istutanud ning loodus teisi puuliike lisanud. Elujõulise metsa saamiseks järgnevad istutamisele metsa hooldamise tööd. Kui mets saab raieküpseks, siis puud raiutakse ja asemele kasvatatakse uus mets.

Metsa kasvatamise võtted on erinevad ja need olenevad kohapealsetest looduslikest tingimustest. Metsast puude ühekaupa ja aegamööda raiumist pärsib Eestis enamasti metsade liigiline koosseis ja metsamuldade viljakus. Uue metsa kasvatamine vana metsa varjus on võimalik vaid väheviljakates männikutes, mida on Eestis vaid 6% metsamaast.

Mujal ei jätku selliselt raiudes noortele puudele kasvamiseks piisavalt valgust ja toitaineid. Looduslikult asustavad hõredamaks raiutud ala aga kiirekasvulised põõsad ja lehtpuud, mille varjus kuused ja männid ei saa kasvada.

RMK-l tuleb metsa majandamisel leida tasakaal kahe vastandliku huvi vahel. Ühelt poolt on vaja uuendada ja hooldada metsa, toota puitu ning teenida riigile tema varalt järjepidevalt tulu. Teisalt tuleb arvestada kohalike elanike huviga säilitada nende senine elukeskkond võimalikult puutumatusena.

I Ülevaade Emumäe lähiümbruse riigimetsast

Oleme kohaliku omavalitsusega hinnanud, et Emumäe mets on kõrgendatud avaliku huviga (KAH) mets. Emumäe kõrgendatud avaliku huviga ala pindala on 23,2 ha (tabel 1, kaart 1).

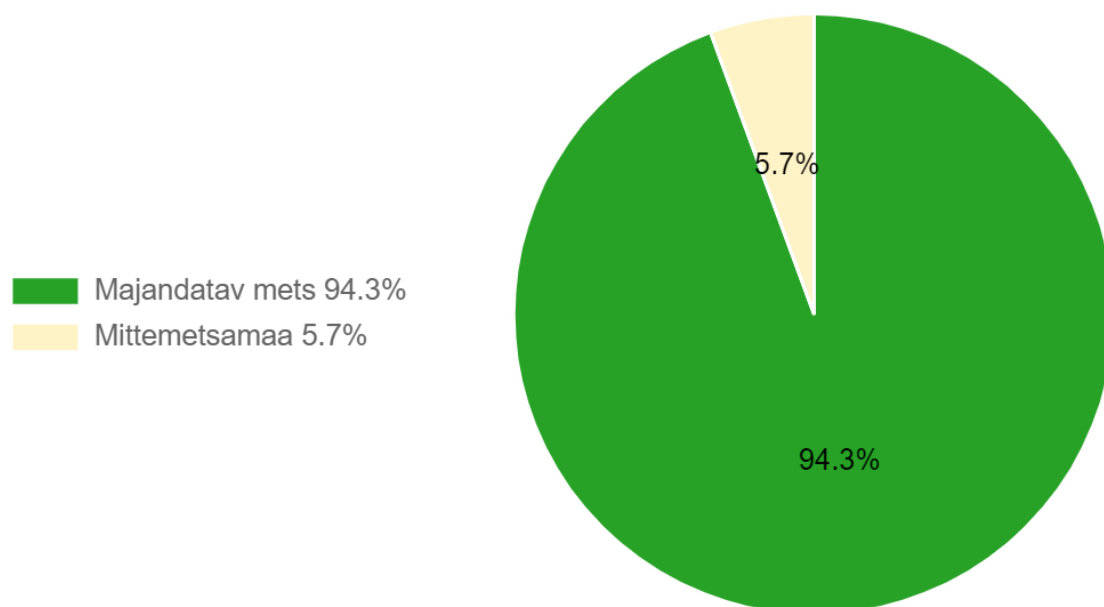
Sellest 100% asub looduskaitse piiranguvööndis, kus metsa majandamisel arvestatakse looduskaitse tingimustega. Emumäe alast 5,6% on mittemetsamaad (kunagised karja- ja põllumaad, mis pole tänaseni metsastuda jõudnud). Seal metsamajanduslikke töid ei tehta. Sest need alad suurendavad maastiku mitmekesisuse ilmet.

94,4% on majandatavad metsad, kus metsa kasvatamine ja uuendamine toimub seadustega seatud piirangute ja metsade säästva kasutuse põhimõtete alusel.

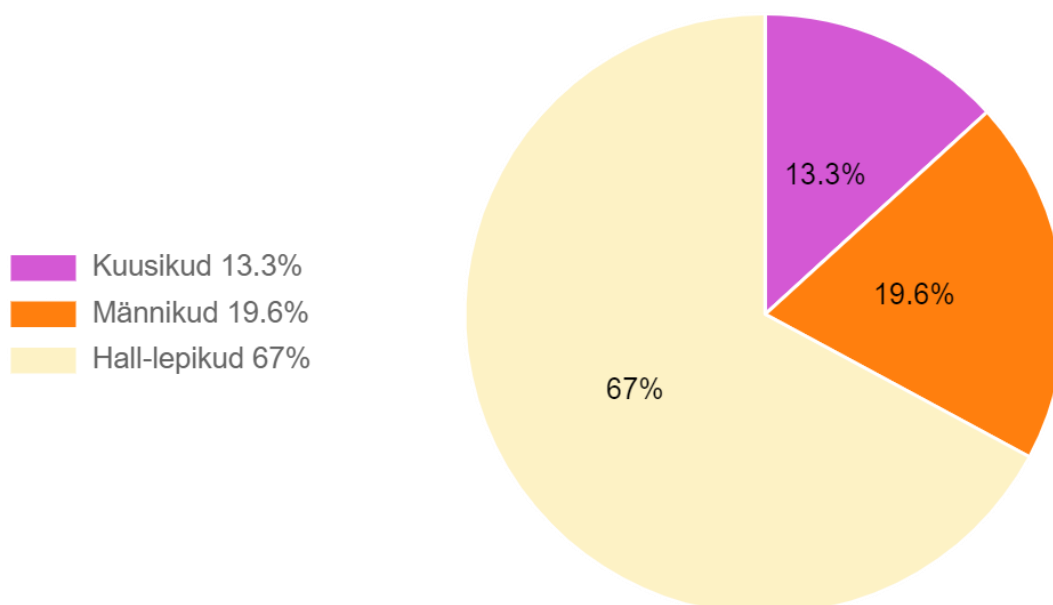
Tabel 1. Riigimetsamaa jagunemine hektarites (ha) majandamiskategooriate järgi Emumäe

Mittemetsamaa	1,3
Kokku	1,3
Majandatav maastikukaitseala piirangutega mets	21,9
Kõik kokku	23,2

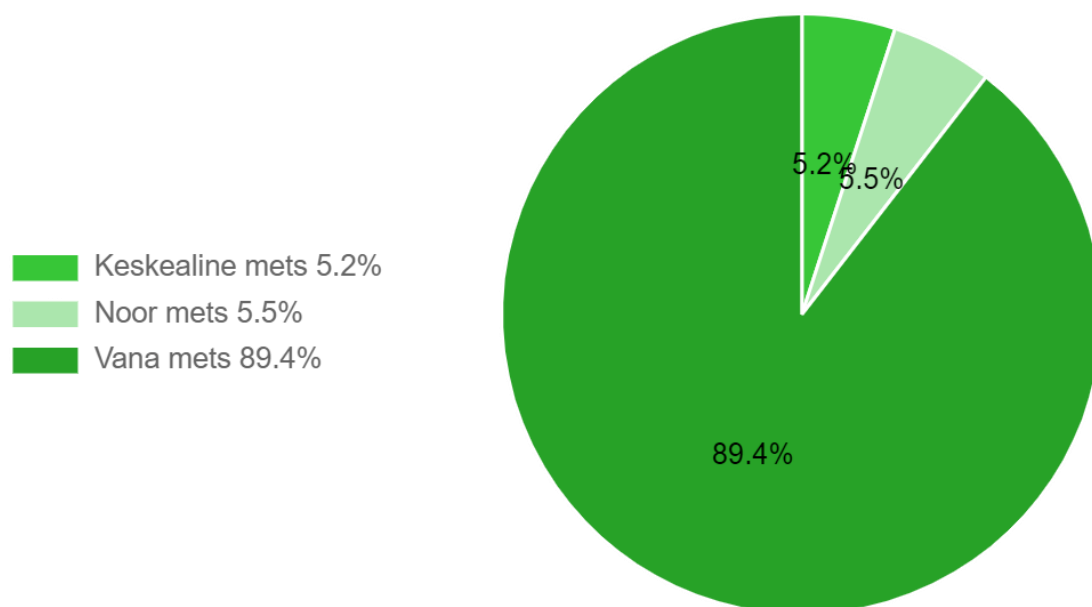
Kavaga hõlmatud metsade pindala on kokku 23,2 ha. Nendest metsadest enamiku moodustavad hall-lepikud, järgnevad männikud ning seejärel kuuse enamusega puistud. Ülejäänud puuliigid on esindatud vähesel määral (joonis 2).

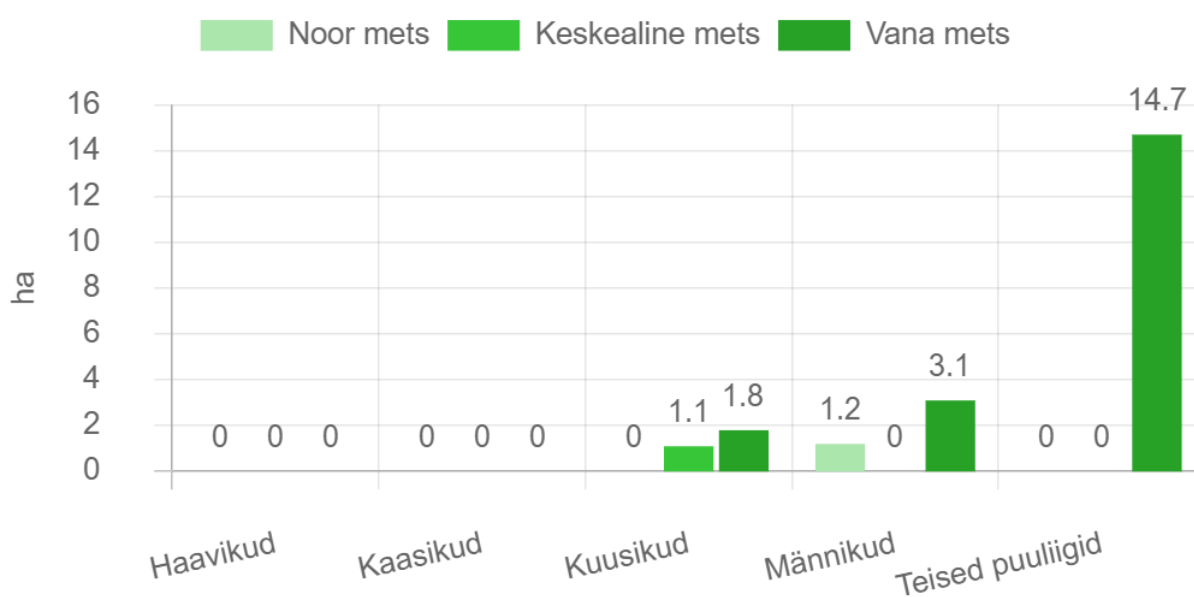
Joonis 1. Ala metsade jagunemine majandamise kategooriatesse.

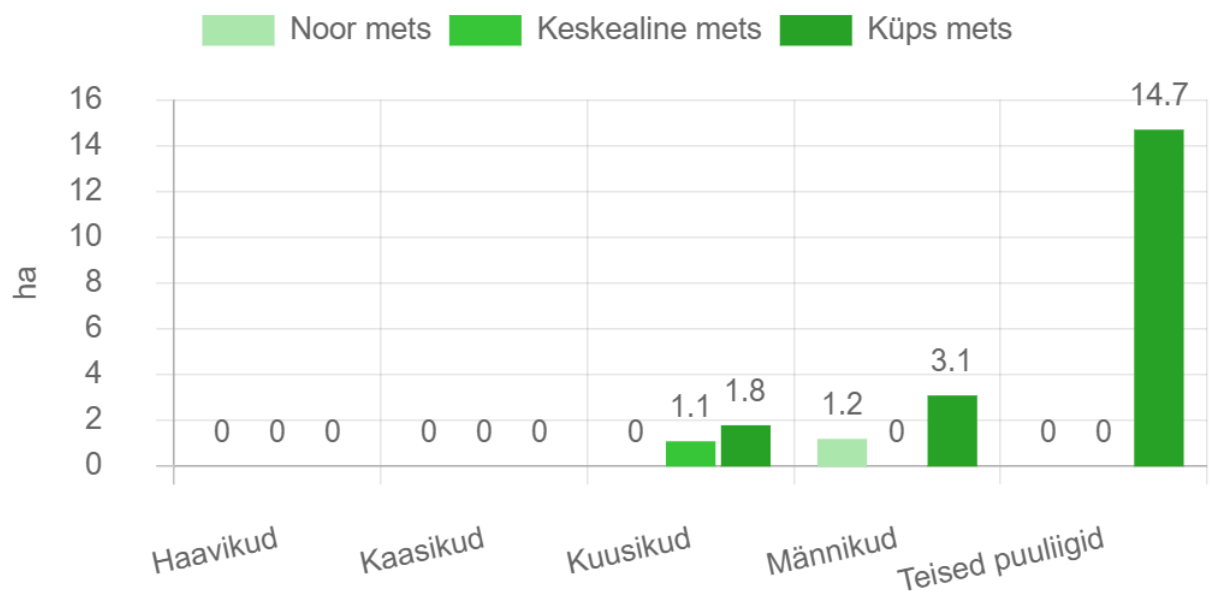
Joonis 2. Ala kõigi metsade jagunemine puuliikide kaupa (%).

Joonis 3. Ala kõigi metsade vanuseline jaotus protsentides.

Joonis 4. Ala kõigi metsade vanuseline jaotus hektarites puuliikide kaupa.

Joonis 5. Ala majandatavate metsade vanuseline jaotus hektarites puuliikide kaupa.

II Üldised põhimõtted riigimetsade majandamisel

Metsi majandatakse viisil, et oleks tagatud metsade uuenemine ja mitmekülgne kasutus ka tulevikus. Tuleviku metsahoiu mõttes planeerime metsade uuendamist eesmärgiga tagada puistute ühtlasem jagunemine erinevatesse vanusegruppidesse.

Põhimõtted, millest lähtume:

- Uue metsa paneme lankidele kasvama hiljemalt kahe aasta jooksul pärast raiet.
- Esmajärjekorras raiume metsad, mis vajavad enim uuendamist või mille tervislik seisund on halb.
- Raied planeerime selliselt, et raiumist tuleks ette võtta võimalikult harva.
- Raielangid püüame võimaluste piires sobitada maastikku. Raiete puhul püüame vältida väljakujunenud metsamassiivide tükeldamist ning suurte avatud vaadete tekkimist.
- Lageraie lankidega ei ületa me väljakujunenud metsaradasid ja -teid.
- Lageraie puhul jälgime selle kõrvale jääva ala olukorda. Uuel langil ei alusta me lageraiega enne, kui kõrvaloleval langil kasvab ligi 1 meetri kõrgune noor mets.
- Teede ja radade ääres jätame lageraie langile tavapärasest rohkem säilikpuid (20–70 tk/ha) või säilikpuude suuremaid gruppe.
- Noortes ja keskealistes metsades teeme hooldusraiet vastavalt metsade vajadustele.
- Eriolukordade – tormi- ja muude oluliste metsakahjustuste – tõttu tekkivatest töödest teavitab RMK kogukonda eraldi ning need võivad tuua kavandatud töödesse muudatusi.

III Metsade majandamise plaan Emumäe KAH alal aastatel 2024–2033

Selleks, et ühtlustada metsade vanuselist jaotust ja tagada Emumäe piirkonna metsade püsimine, tuleb siinseid metsi järk-järgult uuendada. RMK uuendab metsi põhimõttel, et alal kasvaks tulevikus raiutud metsaga vähemalt samaväärne mets.

Võttes arvesse seadusandluses toodud piiranguid ja ala majandatava metsa vanuselist ja puuliigilist koosseisu ning kasvutingimusi, on Emumäe ümbruses plaanitud kasvavate riigimetsade uuendamiseks teha lähema 10 aasta jooksul erinevaid uuendusraieid kokku 5,8 ha.

Keskealises metsas tehakse paremate valgus- ja toitainete tingimuste loomiseks harvendusraiet 4,20 ha. Sellise raiete mahuga on võimalik liikuda raieküpsete, keskealiste ja noorte metsade osakaalu võrdsustamise suunas (kaart 2).

Kõigil uuendusraietega raiutud aladel tehakse töid, mis tagavad uute puude kasvama mineku raiutud eraldistel. Emumäe KAH alal istutame esimesel aastal pärast lageraiet kuusepuud, millest kasvatame välja tulevikuks kuuse enamusega segametsad (tabel 3).

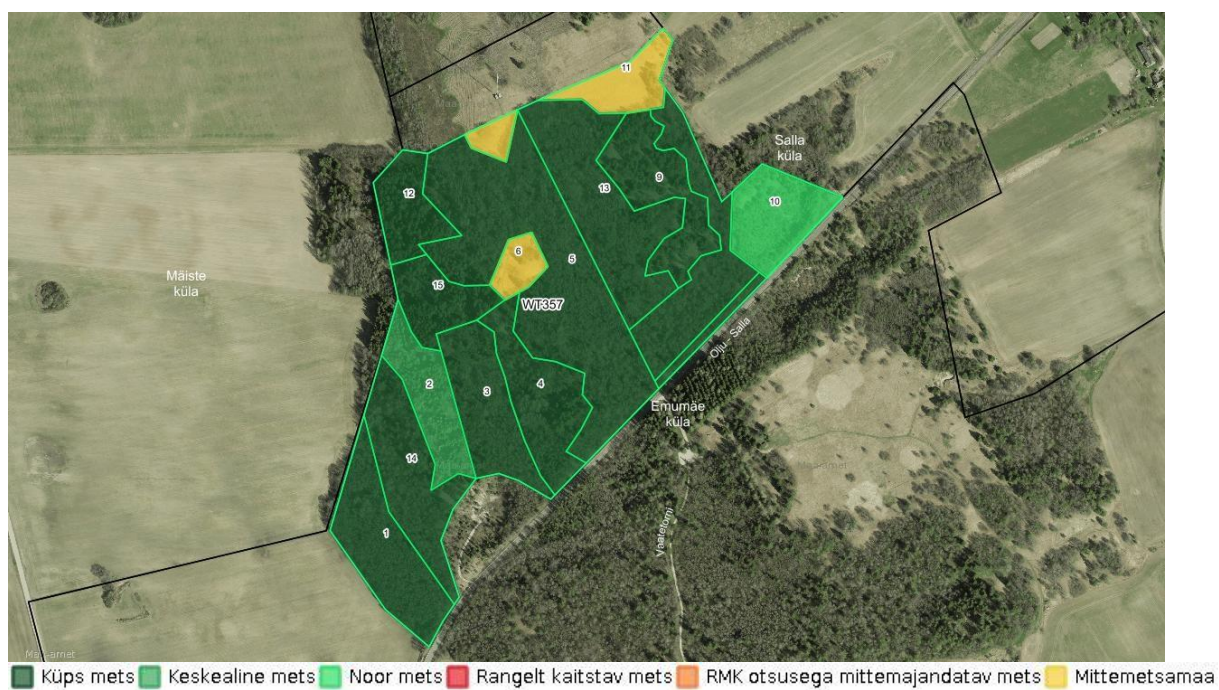
Noores metsas teeme tuleviku terve metsa kasvatamiseks erinevaid hooldustöid (tõrjume ulukeid, vabastame noori puid heina alt, vajadusel istutame puid juurde, raiume välja puid ja põõsaid, mis takistavad tulevikupuude kasvu). Noore metsa hooldust on vaja pidevalt planeerida ja teha, hooldusvajadus sõltub konkreetsetest oludest (näiteks kasvukoht, puuliigid, ilmastik). Jooksva kalendriaastal planeeritud noore metsa hooldustööde kohta alal saab ülevaate avalikust RMK metsatööde kaardirakendusest

<https://xgis.maaamet.ee/xgis2/page/app/rmk>

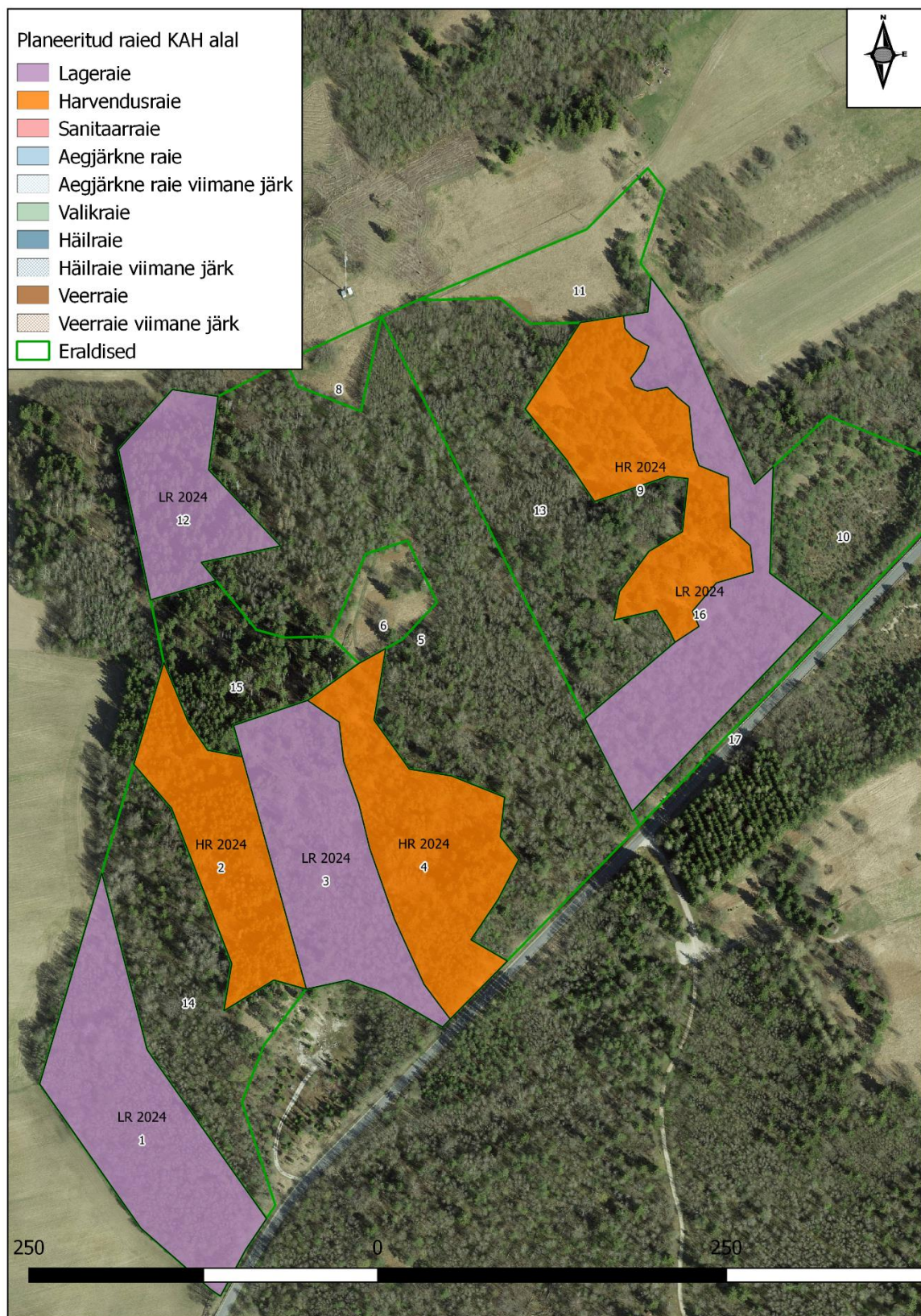
Oleme metsatöid plaanides arvestanud kohalike sooviga, mitte kavandada alale suuri lagedaid alasid ja vältida radade seisukorra halvenemist. projekti järgmise 10 aasta tööde plaanimiseks Emumäe KAH alal:

- Jagame eraldise 5 neljaks eraldiseisvaks eraldiseks: 5, 13, 16 ja 17.
- Eraldised 1, 3, 16 on hall-lepikud, mille uuendame lageraie ja kuusepuude istutamisega. Nimetatud eraldisel tehtav raie jääb matkateest eemale.
- Eraldise 17 jätame maantee ääres raiumata, et möödasõitjatele ei avaneks vaadet raicalale.
- Eraldis 12 on praegu oma parima aja minetanud kuusik, mille uuendame samuti lageraie ja kuuse istutamisega.
- Eraldised 2, 4 ja 9 on keskealised puistud, kus teeme harvendusraiet, mis on vajalik puude looduslikku väljalangemise ennetamiseks ja kasvama jäävate puude kasvu soodustamiseks.

- Raied plaanime teeme ühes etapis – aastatel 2024 (tabel 2, kaart 2, tabel 3).
- Lageraialad uuendatakse kuusepuude istutamisega esimesel aastal pärast raiet.

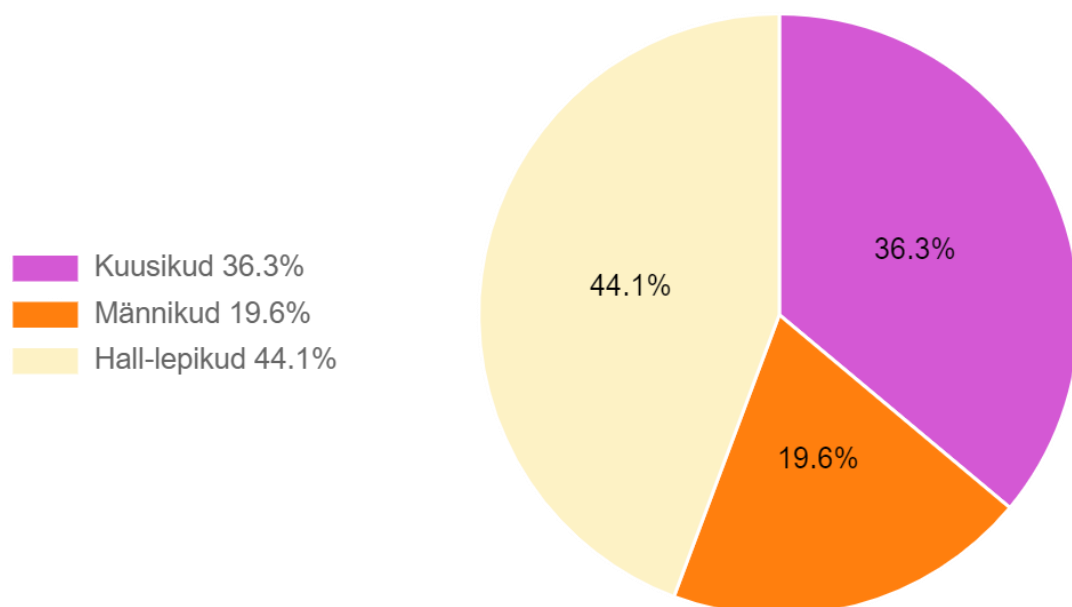
Kaart 1. Ala metsade jagunemine vanuste ja majandamise kategooriate kaupa.

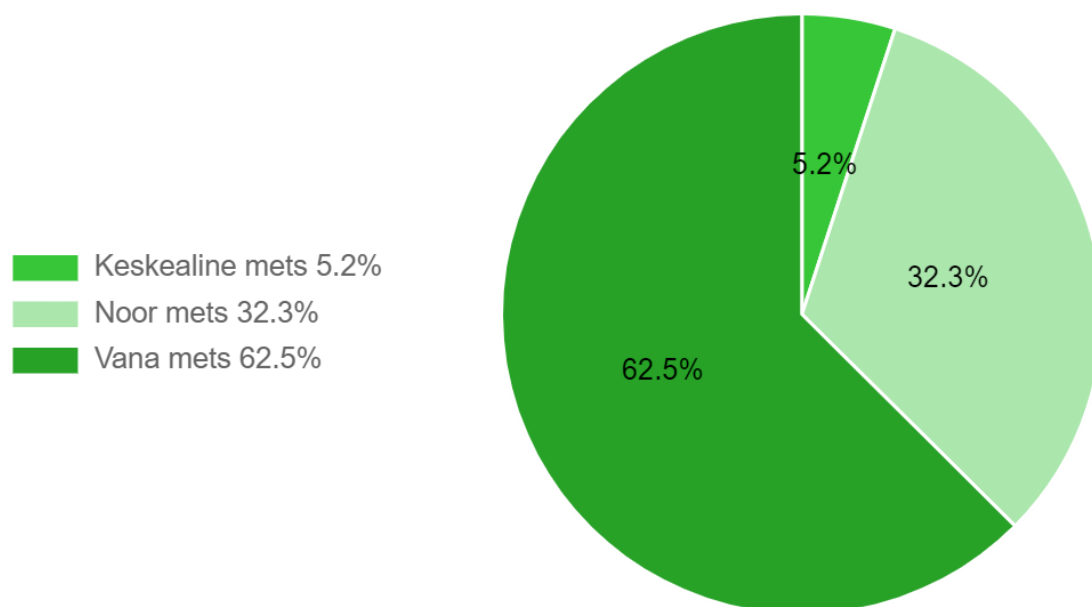
Kaart 2. Alal planeeritud raied plaani kehtivuse perioodil.

Tabel 3. Raiete nimekiri koos uuendatava puuliigiga Emumäe ümbruse riigimetsades.

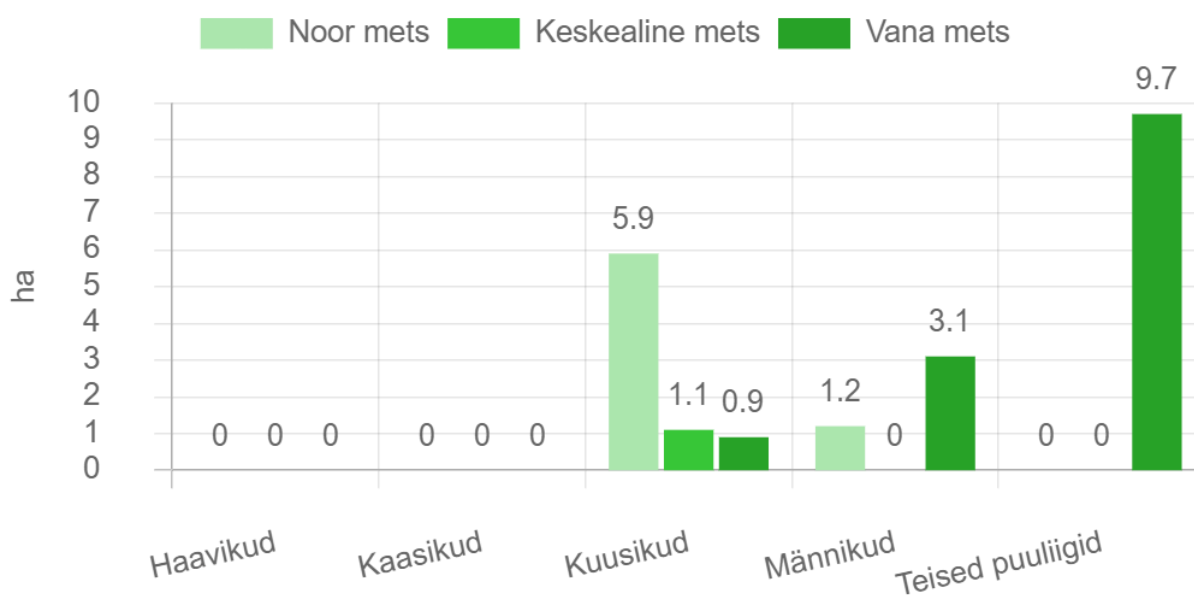
Kvartal	Eraldis	Puistu	Raieliik	Raieaasta	Uuendatav puuliik	Pindala, ha
WT357	1	Teised puuliigid	Lageraie	2024	Kuusk	1,7
WT357	2	Kuusikud	Harvendusraie	2024	-	1,1
WT357	3	Teised puuliigid	Lageraie	2024	Kuusk	1,5
WT357	4	Männikud	Harvendusraie	2024	-	1,6
WT357	9	Männikud	Harvendusraie	2024	-	1,5
WT357	12	Kuusikud	Lageraie	2024	Kuusk	0,9
WT357	16	Teised puuliigid	Lageraie	2024	Kuusk	1,7

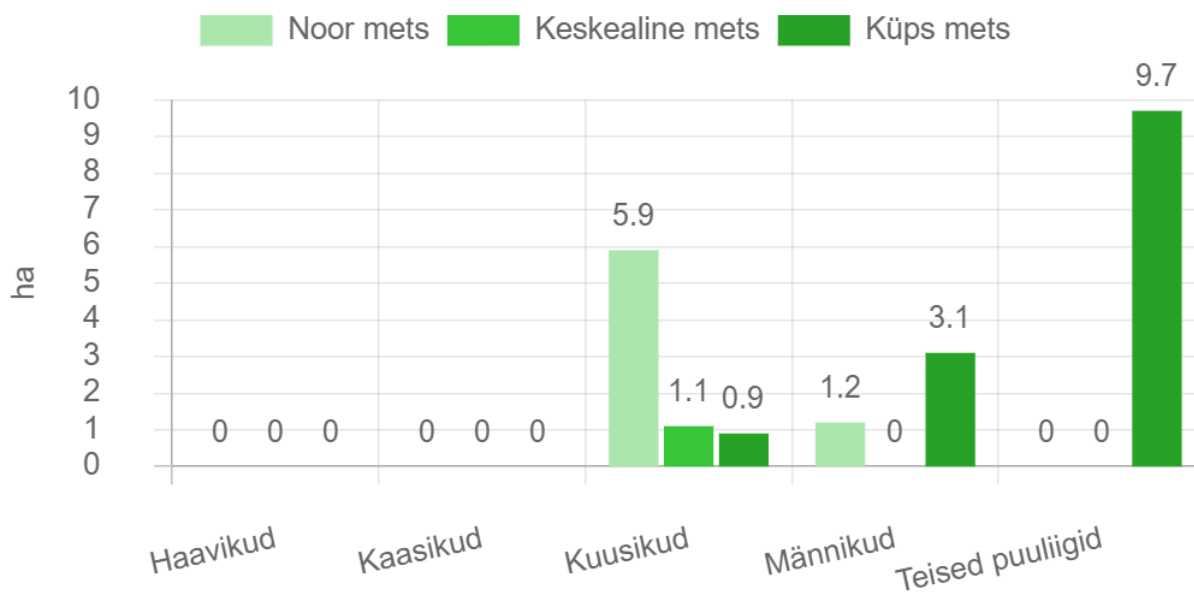
Joonis 6. Ala kõigi metsade jagunemine puuliikide kaupa (%) aastal 2030.

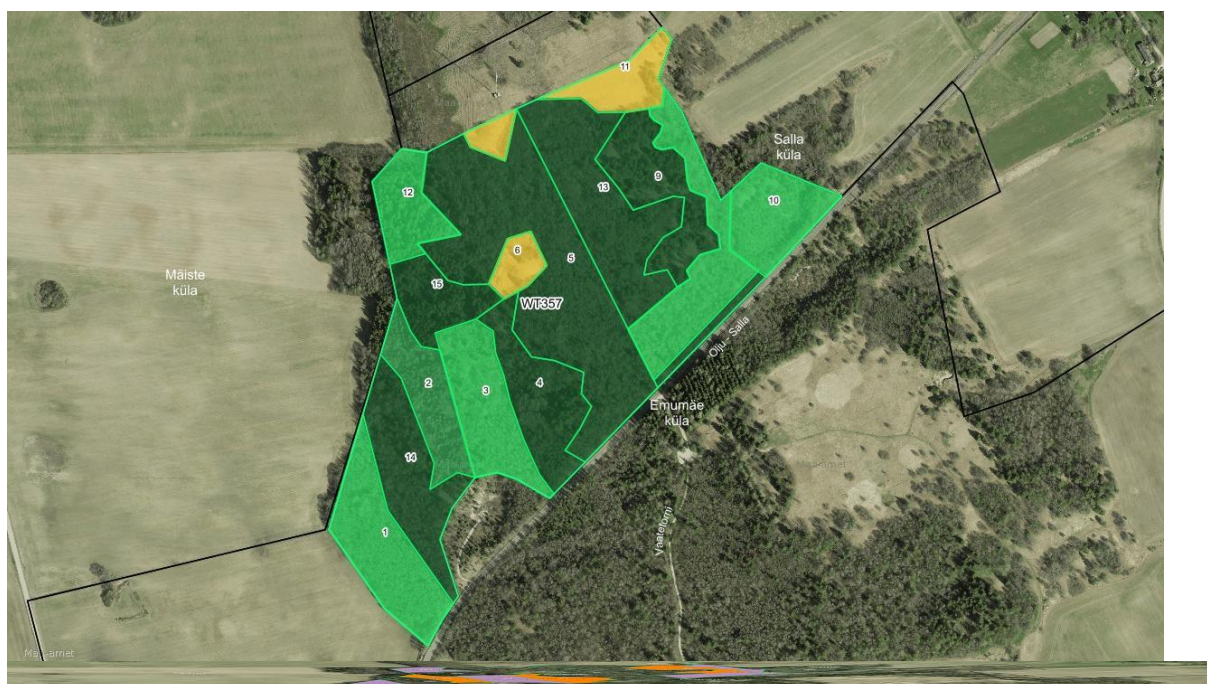
Joonis 7. Ala kõigi metsade vanuseline jaotus aastal 2030 (%).

Joonis 8. Ala kõigi metsade vanuseline jaotus hektarites aastal 2030.

Joonis 9. Ala majandatavate metsade vanuseline jaotus hektarites puuliikide kaupa aastal 2030.

Kaart 3. Ala metsade jagunemine vanuste ja majandamise kategooriate kaupa aastal 2030.

IV Mõisted

Uuendusraiet tehakse puidu saamiseks ja uue metsa kasvatamiseks. RMK soovib säilitada meie metsade liigirikkust ja kasvatada erineva puuliigi puistuid seal, kus nad kasvavad kõige paremini.

Uuendusraie liigid on lageraie ja turberaie

- **Lageraie (LR)** korral raiutakse langilt kõik puud, välja arvatud säilik- ja muud erinevatel põhjustel kasvama jäetavad puud, mis toetavad elurikkust ja ka looduslikku uuenemist kohapealse seemnega.
- **Turberaie** korral raiutakse mets hajali paiknevate üksikpuude, häilude või ribana pikema aja jooksul. Turberaiete liigid on aegjärgne raie (**AR**), häilraie (**HL**) ja veerraie (**VE**).

Valikraiet (VR) tehakse erandjuhtudel, kui seda toetavad looduslikud tingimused ja uusi puid on võimalik raiejärgselt välja kasvatada. Puid raiutakse üksikute puude ja väikeste häiludena.

Hooldusraiet kasutatakse elujõulise metsa kasvatamiseks.

Hooldusraie liigid on valgustusraie (**VA**), harvendusraie (**HR**) ja sanitaarraie (**SR**).

- Nooremates metsades tehakse alale kasvama pandud puude hooldamist ja **valgustusraiet**, mille käigus tehakse neile puudele kasvuruumi .
- Vanemates metsades tehakse **harvendusraiet**, mille käigus tõstetakse metsa väärtust tiheduse reguleerimise teel. Harvendusraiega raiutakse enamuspuuliigi kasvu segavad puud.
- Metsa halvenenud tervisliku seisundi parandamiseks tehakse **sanitaarraiet**.